

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertanta/disertantky:	Mgr. Barbora Cowell
Téma práce:	Srovnávací analýza právního postavení účastníků individuálních pracovněprávních vztahů v právních řádech Anglie a Walesu a České republiky
Rozsah práce:	945.961 znaků (včetně mezer)
Datum odevzdání práce:	1. 1. 2023 (dle textu práce)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Předložená disertační práce se týká obecného, avšak v mnoha ohledech aktuálního tématu realizovaného metodou srovnávací analýzy jako svého druhu specifického nástroje zkoumání jednotlivých právních institutů. Téma samotné je zajímavé a v mnoha ohledech nové, může být rovněž relevantní i pro vnitrostátní právo České republiky a dalších států, neboť souvisí rovněž s celkovým trendem globalizace a částečně i se stále dobíhajícími procesy „pobrexiovské“ eurounijní normalizace.

Práce samotná mne zaujala zejména originálně pojatým tématem. Komparace tří etablovaných právních regulací s úpravou v České republice je sama o sobě atraktivní bez ohledu na předmět srovnání. Ten je navíc zajímavý také, neboť úprava postavení účastníků individuálních pracovněprávních vztahů je zásadním parametrem určujícím charakter a kvalitu fungování pracovněprávních vztahů, a to tím spíše, že práce si klade silně ambiciózní cíl ve formě zodpovězení výzkumné otázky, v jakých ohledech by se český právní řád mohl inspirovat anglickou právní úpravou, resp. právními řády Anglie a Walesu (str. 377 práce).

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Pokud jde o náročnost tématu, tak není pochyb o tom, že srovnávací analýza tří historicky odlišných právních přístupů je bezesporu složitou disciplínou, neboť zpravidla vyžaduje jak precizní znalost teoretických základů, tak i jejich praktické aplikace, a to u všech těchto přístupů. Použití komparativní metody je tak nejenom náročné na všechny tyto dovednosti, ale také zpravidla vyžaduje značnou erudici, jazykovou vybavenost na vysoké odborné úrovni, jakož i v neposlední řadě schopnost abstrahovat se nad mnohdy zcela odlišně pojaté konstrukce a pojetí všech takto komparovaných institutů.

V tomto ohledu tak předložená práce představuje soubor aktuálních teoretických i praktických otázek; jde o problematiku, která dosud nebyla v tomto rozsahu komplexně zpracována, což nepochybně také přispívá ke zvýšené náročnosti tématu. Z tohoto hlediska téma práce koresponduje se současnými právně interpretačními a aplikačními potřebami, může navíc v budoucnu přispět, kromě jiného, k formování právní praxe, zejména pak soudní či jiné.

3. Formální a systematické členění práce

Struktura práce je přehledná, věcná a jasná, současně se jeví jako vcelku logická, podrobně a přehledně strukturovaná. V tomto případě se s ohledem na široké spektrum srovnávaných institutů nejedná o banální a nedůležité konstatování, ale o skutečně působivou přednost práce.

Samotná práce se strukturována do osmi tématicky oddělených a samostatných částí, kterým předchází stručný úvod, těchto osm nosných částí pak doprovází závěrečná část, následovaná inventárními soupisy (seznam zkratk, seznam použitých zdrojů a abstrakt v českém a anglickém jazyce. První část práce, která toliko shrnuje recentní vývoj v Anglii a Walesu ovlivňující stávající, jakož i budoucí podobu právní úpravy postavení subjektů základních pracovněprávních vztahů. Na tuto část navazuje část druhá, jejímž předmětem je obecný úvod, resp. základní třídění fyzických osob vykonávajících práci dle jednotlivých právních řádů. Třetí část pak rozebírá základní povinnosti subjektů základních pracovněprávních vztahů v těchto právních rádech. Čtvrtá část se věnuje rozboru vybraných práv, jež pracovníkovi přiznává anglické pracovní právo, resp. právo sociálního zabezpečení, a následně porovnává tato práva pracovníka s korespondující právní úpravou českou. S tím koresponduje i pátá část, kde se autorka soustředí na rozbor vybraných práv, jež zaměstnanci přiznává anglické pracovní právo, a na následné srovnání těchto práv zaměstnance s odpovídající právní úpravou českou. Šestá část se zaměřuje na problematiku agenturního zaměstnávání v obou právních rádech. Sedmá část se zabývá klíčovými rozsudky anglických pracovních soudů a SDEU. Za klíčovou lze označit osmou část práce (str. 365-, kde autorka provádí obecné srovnání anglické a české právní úpravy postavení subjektů základních pracovněprávních vztahů, přičemž současně zodpovídá v úvodu představenou výzkumnou otázku

Závěr práce (str. 377-378) se mi jako oponentovi jeví jako překvapivě stručný a nadbytečný. S ohledem na celkový rozsah práce, i důsledný přístup autorky k jejím jednotlivým částem, bych zde očekával poněkud rozsáhlejší diskusi jejich závěrů, a to v zásadě podobnou jak je tomu v části osmé, která by jistě byla způsobilá tuto závěrečnou část k potěšení oponenta nahradit. Obsahově tak závěrečná část působí rozpačitým dojmem, neboť se věnuje ve velké míře tomu, jaká byla struktura práce, resp. její anotaci (zde navíc duplicitně se str. 11) zpravidla bez jakékoliv zmínky o dílčích závěrech, případně tomu, co v práci nebylo analyzováno. Budiž omluvou autorky to, že jednotlivé části, zejména pak část osmá, své závěry obsahují, a lze je navíc považovat za argumentačně přesvědčivé; to však nic nemění na skutečnosti, že práci by jistě slušelo výrazně více zobecňující závěrečné shrnutí, kde autorka zobecní dosažené poznatky, případně navrhně postupy a směry dalšího bádání týkající se tématu práce.

Ze shora popsané struktury práce je zřejmá šíře, v níž se autorka tématu věnuje, stejně tak je i patrné, že nebylo vůbec jednoduché uchopit tuto poměrně průřezovou komparativní materii komplexně. Práce se zdá v tomto ohledu na první pohled vyčerpávající, o čemž svědčí i úctyhodný rozsah textu. Práce tak jako celek působí kompaktně a současně je z jejího obsahu patrné, jak dobře má autorka jednotlivá témata promyšlená a jak precizně volí jejich pořadí, strukturu a v zásadě i výslednou argumentaci.

4. Vyjádření k práci

Z toho, co bylo o práci řečeno výše, vyplývá, že předložená práce skýtá autorce značný potenciál, a to jak k vyslovení vlastních původních výsledků bádání, tak i k prokázání autorčiných schopností na poli samostatné činnosti v oblasti vědy či samostatné výzkumné činnosti. V obecné rovině lze tak konstatovat, že autorčin systematický, logický a zejména komparující přístup, včetně práce se zahraniční právní úpravou, dokládá, že si autorka osvojila základní vědecké metody práce, že správně využívá základní interpretační metody a postupy. Téma samotné je navíc zpracováno podrobně v rozsahu převyšujících 400 stran (celkově), tedy do velké hloubky. O tom ostatně svědčí již poznámkový aparát práce, který čítá celkem 918 poznámek pod čarou (na výše uvedených 378 stranách vlastního autorského narativního textu). Dále je třeba kladně hodnotit snahu autorky vnímat dané téma optikou různých zahraničních přístupů i zcela praktických implikací vyplývajících z jiného pojetí autorkou analyzovaných právních institutů. Tomu logicky

odpovídá i důkladná práce se zahraniční literaturou a zdroji (včetně case law), kterou si autorka také osvojila na výborné úrovni.

Některé autorčiny vyjádření by však zasluhovaly důkladnější komentář, např. na str. 25 srovnává vymezení pojmu zaměstnavatel v anglickém a českém právu, kde tvrdí, že zákoník práce „*definuje pojem „zaměstnavatel“ příliš úzce...*“, přičemž zde absentuje srovnávací kontext, resp. není jasné, zda tím autorka myslí užší vymezení tohoto pojmu v českém právu proti právu anglickému, případně užší obecně, tj. ve smyslu vztahu tohoto vymezení k jiným ustanovení zákoníku práce. V jiné části práce (str. 57) volá autorka po více formálním pojetí dohody o provedení práce, resp. jejich náležitosti, kde se kriticky vyjadřuje k tomu, že současná pracovněprávní úprava v ČR se omezuje toliko na vymezení jediné podstatné náležitosti v podobě doby, na niž se tato dohoda uzavírá. Bez další argumentace však takové vyjádření vyznívá poněkud prázdně.

Jak již bylo naznačeno výše, opticky slabší částí práce je pak rovněž (po výtce) i její závěr, který by si oponent představoval jistě o něco lépe argumentačně zpracovaný. V závěru se tak autorka mohla např. důkladněji vyjádřit k míře naplnění hlavních cílů práce, provést nějaké elementární zobecnění svých závěrů, resp. srovnání analyzovaných právních řádů, a to např. z hlediska povahy právních norem, resp. regulace, normativní modality, jejich rigidnosti, formálnosti, dispozitivnosti, či alespoň hlavních principů jako např. ochranná funkce, aj. Toto však nelze považovat za vytýkatelný nedostatek práce, neboť autorka v zásadě tyto skutečnosti uvádí, a to konkrétně v části osmé.

Celkově lze konstatovat, že autorka předložila původní, tématicky neotřelé, a v mnoha ohledech zdařilé zpracované téma, a to jak co do hloubky zpracování, tak i samotného metodologického přístupu, resp. způsobu použití vědeckých metod. Lze tedy uzavřít, že autorka předložila práci, která je reprezentativním odrazem již dostatečně zformované vědecké osobnosti, která prokazuje schopnost a připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu a další samostatné tvorbě. S ohledem na tyto skutečnosti předloženou práci k obhajobě jednoznačně doporučuji.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Vytčené cíle práce autorka splnila. Její dílčí závěry k jednotlivým částem práce lze nalézt v samotném textu práce. Drobnou výhradu lze však vyslovit ve vztahu k až příliš anotované a rekapitulující povaze závěrů práce (viz výše).
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Kontrola shod byla provedená v systémech Theses a Turnitit. Systém Theses vyhodnotil maximální podobnost práce na 10 %, systém Turnitin pak celkové procento podobnosti na 17 %. V obou případech jde o podobnost obvyklou u právních textů z oblasti pozitivního práva, kde je pracováno s textem veřejně dostupných dat (právních předpisů, judikátů, aj.). Disertační práce obsahuje dle názoru oponenta původní výsledky a originální zpracování ucelené části problematiky, a to na úrovni, která odpovídá očekávanému publikačnímu standardu.
Logická stavba práce	Dle názoru oponenta lze logickou stavbu a strukturu práce považovat za zdařilou, neboť zachycuje plně a

	v logických návaznostech celou autorkou zpracovávanou materií.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka pracuje se zdroji řádně a na citovanou literaturu průběžně odkazuje, z rozsahu i pojetí práce je zjevné, že autorka při zpracování tématu postupovala samostatně. Z předložené práce je zjevné, že autorka vynaložila na její zpracování nemalé úsilí, včetně přípravy a studia zahraniční literatury a judikatury, včetně klíčových případů týkajících se zaměření práce (case law). Jen zcela výjimečně autorka nabízí tvrzení, které v daném kontextu nedokládá (viz např. tvrzení na str. 43, kde uvádí, že definice pojmu „a zero hours contract“ není všeobecně přijímána).
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka téma zvolené v názvu disertační práce zpracovala způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu (k podrobnosti zpracování viz výše). V tomto kontextu tak lze současně konstatovat, že autorka zvolené téma vyčerpala dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Formální i grafická úroveň práce je na standardní úrovni, odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Navzdory tomu, že autorka práce žádá v úvodu (str. 10) čtenáře o shovívavost, neboť by pro ni bylo „snazší napsat tuto práci v anglickém jazyce“, je jazyková a stylistická úroveň práce na poměrně solidní úrovni, jen zcela výjimečně se objevují překlady, nebo drobné jazykové nedostatky. Celkově se práce velmi dobře čte, text má svou dynamiku a je dobře srozumitelný.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

- 1) Jaké jsou odlišnosti a paralely české a anglické právní úpravy možnosti elektronické kontraktace u právních jednání směřujících ke vzniku pracovního poměru?
- 2) Jaký je *de lege ferenda* názor autorky na „anglické“ pojetí konkurenční doložky, zejména pak na absenci závazku zaměstnavatele poskytnout zaměstnanci přiměřené peněžité vyrovnání?

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.
---	--------------	---

V Praze dne 20. června 2023

oponent